

BJUD UPP TILL DANS PÅ PLAN

Visst ser det härligt ut när teamet hund/förare tar sig igenom en agility- eller rallybana med ohämmat flyt och härlig kommunikation! Sporterna skiljer sig åt, men de har trots allt en del saker gemensamt och en av dessa gemensamma nämnare är – byten.

TEXT: EMMA WAHLÉN FOTO: JENNIFER PERSSON

AGILITY

Utan handling ingen agility. Som förare vill man oftast vara med där det händer och det gäller för det mesta att ”ta det långa benet före”, för att hinna med planerade byten och se till att vara på rätt plats vid rätt tid. Oavsett om banvandringen är förberedelsen inför en tävlingsstart eller en träning på en mindre kombination så handlar det om att hitta din väg och era byten. Hur slutresultatet ser ut beror såklart på vem du är och vilken hund du har, men en sak är lika för alla agilityutövare, oavsett tävlings- och ambitionsnivå – de använder sig av byten.

När du gör ett byte, oavsett om det är ett framför-, bakom- eller ett blindbyte betyder det att du och hunden byter plats. Innan bytet har du hunden på höger sida om dig och efter bytet har du den på vänster, eller tvärt om. Som namnen på de olika typerna av byten skvallrar lite om, så benämns de efter var du är i förhållande till hunden. Vid ett framförbyte är du som förare framför hunden, vid ett bakombyte är du bakom hunden och vid ett blindbyte görs ett byte där du inte ser hunden.

FRAMFÖRBYTE

För att göra ett framförbyte måste du vara framför hunden och under detta byte kommer du vara vänd mot hunden, näsa mot nos under själva bytet. Men för den sakens skull betyder det inte att du kan se den hela tiden, eftersom ett byte även kan göras när hunden befinner sig i en tunnel.

BYTEN INNEBÄR ATT DU OCH HUNDEN BYTER PLATS. INNAN BYTET HAR DU HUNDEN PÅ HÖGER SIDA OM DIG OCH EFTER BYTET HAR DU DEN PÅ VÄNSTER SIDA – ELLER TVÄRTOM.

Förenklat kan man säga att du kommer göra bytet genom att korsa hundens väg framför den, vänd mot hunden under bytet. Detta kan sedan ske mellan två hinder eller vid ett hinder.

Denna typ av byte kräver oftast en ganska offensiv handling där du som förare ligger på för att skapa situationer där du hamnar före hunden. Något som dessutom får många hundar att trycka på ytterligare lite, då hela scenariot blir en ”jakt” på sin förare och sin belöning.

BAKOMBYTE

När det gäller bakombyten måste du befinna dig bakom hunden, ett byte som innebär att du ser hunden, samtidigt som hunden inte har samma uppsikt över dig. För att överhuvudtaget hamna i situationen att ett bakombyte blir aktuellt behöver hunden ha ett bra sug framåt och inte påverkas av att du som förare halkar efter. Under själva bytet korsar du hundens väg bakom den och signalerar på så vis en framtida riktningsförändring. I detta bytet är tajmingen A och O. Görs bytet för sent inför en sväng, riskerar du att hunden uppmärksammar riktningsändringen för sent och måste lägga till en snurr för att hamna åt rätt håll. När man tränar bakombyten gäller det alltså att hunden har bra fokus framåt. Annars finns risken att du, med din position bakom hunden bromsar den, och i agility är det ytterst sällan vi vill just bromsa!

I nästa nummer kan du läsa om praktiska träningstips för byten.

Sheltien Ella visar hur ett blindbyte går till!
Bilder från boken Agility – Handling, av Mikaela Hologård.

BLINDBYTE

Under de föregående två bytena är du som förare i en position där du ser hunden, men under ett blindbyte är du just "blind" under en kort stund och ser inte hunden. Detta kommer att ske precis när du korsar hundens väg framför den och då har den bakom ryggen. Beroende på hur snabbt och med vilken tajming blindbytet görs, kombinerat med vilken typ av hund du har, kan denna korta stund få olika utgångar. För en del förare är det uteslutet att släppa blicken från sin hund medan andra inte ens lagt någon tanke på att de har hunden bakom ryggen.

Ett blindbyte kan ge precis samma goda effekter som ett framförbyte, att vi uppmanar hunden att jaga oss och på så vis öka farten för att komma ifatt. Dessutom gäller det vid ett blindbyte, precis som vid ett framförbyte, att du som förare håller ett tempo som ger dig situationer där du är framför hunden.

RALLYLYDNAD

Vi byter ut de flesta hopphindren och ersätter med rallyskyltar, för även i denna sport gäller det att behärska sidbyten tillsammans med din hund. Till skillnad från agilityn där det är du som förare som byter sida är det dock andra regler som gäller i rallyn. Här är det hunden som genom olika byten förflyttar sig från din högra sida till den vänstra, eller tvärt om. Dessutom har ni som rallyekipage helt andra spelregler än agilityutövarna, för er är bytena varken frivilliga eller möjliga att lägga där de passar er som ekipage bäst. För ni har skyltar att följa!

I rallylydnaden är det först i avancerad klass det blir aktuellt med sidbyten. I nybörjar- och fortsättningsklass går hunden på förarens vänstra sida under hela banan – något som är ett minne blott i avancerad- och mästarclass.

SIDBYTEN FRAMFÖR

Under ett framförbyte får hunden på valfritt sätt, framför föraren förflytta sig från förarens ena sida till den andra. Några väljer att hunden under hela bytet bibehåller samma huvudriktning som föraren, andra att hunden gör bytet nos mot näsa med sin förare. Dessutom ska detta bytet kunna

Rallyskyltarna visar hur ett byte ska utföras.

göras både när ekipaget är i rörelse och när föraren står stilla. Skyltarna som används för byten framför är 313 och 316.

SIDBYTE BAKOM

Precis som sidbyten framför som presenterades här ovan ska hunden kunna göra ett sidbyte bakom, både när föraren står stilla vid en skylt och i rörelse mellan två skyltar. Vid skylt 317 ska hunden först sitta bredvid föraren på aktuell sida, därefter ska den gå bakom föraren och avsluta med att sätta sig igen på motsatt sida. Skylt 410 innebär ett bakombyte under marsch.

SIDBYTE HELT OM

Självklart bjuder rallyn även på sidbyten vid riktningförändring, detta genom skyltarna 311, 312, 411 och 412. Skyltar som instruerar ekipaget att göra en sväng som gör att ni vänder och går tillbaka i samma spår som ni kom. I mästarclassen är det skyltar som guidar er att båda göra helt om antingen åt höger eller vänster. I klassen innan, avancerad klass, är det istället helt om antingen mot varandra, eller från varandra som gäller.

ÅTERGÅNG TILL VÄNSTERHANDLING

Utöver sidbyten framför, bakom och helt om finns det ett antal skyltar som kan användas endast åt ena hållet. Gemensamt för skyltarna 111, 112, 113, 114, 124, 208 och 209 är att samtliga alltid avslutas med hunden på vänster sida, efter att hunden först suttit i frontposition nos mot näsa med sin förare. Byter man ut sittpositionen till stå i front, är det nummer 314, 315, 407 och 413 som kan användas som återgång till vänsterhandling. Lägg där till skylt 413, som avslutas med att hunden ligger i frontposition för att sedan komma in till förarens vänstra sida innan ekipaget går vidare till nästa skylt. De ovan nämnda skyltarna kan därför användas som en återgång till vänsterhandling från högerhandling, men inte tvärt om.

Oavsett om det är på agility- eller rallylydnadsplanen du och din hund håller till finns det möjlighet att bjuda upp till en gemensam dans, så tveka inte – ut och ha kul! ■